

Izhaja vsaki dan.
Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri. ob ponedeljkih ob 3. uri zjutraj.
Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Opat. Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.
Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 4. svečer. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto petič; poslanice, smernice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.
TELEFON št. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša
za vsa leta 24 K. pol leta 12 K. 3 mesece 6 K. — Naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo in rokopi si se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-hraunilni račun št. 652.941.

Vojna na skrajnem Vztoku.

(Brzobjavne vesti.)

Japonci na Sahalinu.

TOKIO 31. Uradno se poroča, da je armada na Sahalinu dne 28. t. m. ob dnevnem svitu prodrla dalje ter potisnila Ruse nazaj. Japonci oddelki je porazil rusko pehoto, ki se je nahajala pri Vedenikovskem ter jo potem zasledoval.

TOKIO 31. (Reuterjev biro.) Japonci so dne 28. t. m. prepodili Ruse iz okrožja Rkovek na Sahalinu ter so zavzeli mesto, pri čemer je prišlo do bujih polničnih bojev. Pozneje so Japonci južno od Rkovekega zadeli na 800 moč ruske pehote ter jih pogladi v beg. Padlo je 200 Rusov, 50 jih je bilo ujetih.

TOKIO 31. (Reuterjev biro.) Ruske vojske, ki so v zadnjih bojih prišle na otoku Sahalinu v dotiko z Japonci, so štelo 5000 moč pehote ter so imele 12 topov.

TOKIO 31. Armada na Sahalinu poroča: Samostojni oddelki konjenstva, ki so dne 27. t. m. popoldne prodrli proti Luikovu, so se valed velikih nemirov, ki so vladali v mestu, po noči vrnili nazaj. Levo krilo armade je dne 28. t. m. ob 3. uri zjutraj prišlo prodirati proti Luikovu; ob 8. uri zjutraj je bil Luikov popolnoma zavzet. Japonske čete, ki so bile odposlane, da zasledujejo sovražnika, so dne 28. t. m. južno od Luikova zadeli na rusko pehoto, močno 800 moč; od teh jih je bilo 200 ubitih, 500 pa ranjenih.

Poročilo generala Lineviča.

PETROGRAD 31. General Linevič poroča od 29. t. m.: Armada je zasedla okraj okolo Hailungčana. Neki oddelki, ki se je bil podal proti soteski Vangukin, je dne 24. t. m. imel boj s Hunguzi. Dne 26. t. m. je oddelki prodral dalje ter je okolo 6. ure zvečer naskočil na japonsko pozicijo. Japonci so se ob znatnih izgubah umaknili. Naš oddelki se je, ko je izvršil svojo nalogo, zopet umaknil.

Izjave japonskih časopisov o sestanku cesarjev.

LONDON 31. Kakor poročajo iz Tokija, se japonski časopisi ne izražajo o sestanku obeh cesarjev vznemirovalno. Isti omenjajo dejstvo, da je cesar Viljem povsedeval vprašanje konference ter amatrja zelo neverjetnim, da bi sedaj oviral mirno sodelovanje.

Dogodki v Rusiji.

KRALJEVEC 31. Kakor javlja »Hartungsche Zeitung« iz Libave, je bil včeraj baron Nistram iz Nisnakena od ustaških kmetov ubit. Kolovodje so oplenili zalgo

PODLISTEK.

261

Prokletstvo.

Epigonijski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. O.—Š.

Sedaj se je obrnil Prišlin do čete:

— Gregorović! Vzemi Janka, Tomo, Dobroslava in Mate. Uderi v hišo. Stori, kakor sem ti rekel. Če se ti bo kdo protivil, tolči!

Pijanec je skočil s konja, za njim štirje tovariši. Potegnili so sablje in pritegnili k sebi ščite, so pohiteli v hišo. Pred vratmi jih je srečal mestni sodnik, Fran Marković, bled, gologlav.

— Kaj hočete? Kam hočete? je zaustavil papadalece.

— Na stran! je zakričal Gregorović pahnivši sodnika ščitom ob sid, ter je hitel

živil. Iz Grobina so odpo lali oddelki dragoncev.

Brzobjavne vesti.

Volitve v Srbiji.

BELIGRAD 31. Na včerajšnjih naknadnih volitvah so bili izvoljeni trije samostojni radikaleci, 5 smerah radikaleci in 2 nacionalisti. Izvoljenih je torej: 81 samostojnih radikalecev, 55 smerah radikalecev, 14 nacionalistov, 3 liberalci, 4 naprednjaki, 2 socijalisti in en priistaš kmetske stranke. Še ena naknadna volitev se bo vršila dne 6. t. m.

Grška.

ATENE 31. Zbornica je odobrila proračun ter je rešila več gospodarskih predlog, nekar je bilo zaslanje zaključeno.

Kralj Jurij odpotuje v Aix-les-Bains. — Splošno se sodi, da se je stališče ministerstva utrdilo.

Shod socijalistov v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 31. Socijalisti so včeraj popoldne priredili ljudski shod, katerega se je udeležilo kakih 20.000 delavcev. Na dnevnem redu je bila splošna volilna pravica.

Dogodki na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 31. Glasom neke tukajšnje korespondence, se ministra Gyorgi in Vöge p distačim prej v Isl, kj r bosta vprašanja od cesarja v avdienci.

BUDIMPEŠTA 31. (Ogr. biro.) Graf Apponyi je danes zjutraj dispel v Budimpešto. Fran Kušut se dne 5. avgusta povrne semkaj ter skliče istega dne sejo vodilnega odbora. Kakor se govori, se bo odsek bavil z vprašanjem splošne volilne pravice ter o tem vprašanju tudi sklepal.

Krečansko vprašanje.

CARIGRAD 31. Krečanski ustaši so na nekem shodu na proglas konzulov odgovorili v negativnem smislu.

Naročanska konferenca.

SAN SEBASTJAN 31. Nekateri verodostojni listi poročajo, da je nemški poslanik v Madridu pl. Radovic predlagal ministerelemu predsedniku, Montso Riosu, da naj mednarodna konferenca za Maroko zboruje v Madridu. To bi pomenjalo, da se je nemška vlada premislila, ki je doslej vedno zahtevala, naj bi se konferenca vršila na maročanskem ozemlju.

Trgovina in industrija Trsta — in Čehi.

Računajmo! — Češka je dosegla danes številno prebivalcev 6 milijonov duš. Trst s okolico se približuje številu 200.000 prebivalcev. Čehi so dan s neoporečno državno-

dalje, vprašaj gospodarja Grgo, tu ti je pred vra mi.

Bled na smrt je hitel sodnik pred vrata. Bil je krepak, močan človek, visoke rasti, silnih brk. Ni bil plašljiv, ali tresel se je od jeze. Opazivši Grgo [pred oboroženo četo, zadržal je do srca, kri mu je udarila v obraz. Vedel je, da bo zlo.

— Kaj je? je vprašal Grgo krepko.
— Si li ti starešina na Griču? se je zadržal župan, ne da bi pogledal sodnika.

— Sodnik sem svobodnega plemenitega mesta, in nikak vsaki starešina. A kdo si ti?

— Ha! Ha! Ha! Jaz sem Grga Prišlin, dvoraki župan njegove milosti škofa zagrebškega. Ej, menda si že kaj čul o imenu Prišlin? Kaj?

— Sem ob sto slabih prilikah. Ali kakovo ti je pravilo pod orožjem na naši svobodni zemlji? Kakov posel imajo tvoji ljudje?

— Čul boš, griški starešina! Na, čitaj! se je odzval Prišlin, ponudivši mu s konja list papirja pod poštom.

Marković je vzel list, ga pogledal in rekel:

političen in narodno gospodarski matematičen faktor v Avstriji, a so ipso tudi v današnji duvalistiški monarhiji. Na tem ni nikakega dvoma. Politična zavest bratov Čehov je danes tako razvita in udeležena, da je ne more več omejati niti najintenzivnejši pritisk ni Nemcev v Avstriji, ni Nemcev v Nemčiji. To velevažao dejstvo gre zopet na korist češkega narodnega gospodarstva v obče. To dejstvo gre celo v splošno z narodnim gospodarstvom češkim ter je podpira ter tako prispeva obilno in vpešno k čim številnejemu razvoju poljedelskih, industrijskih, obrtnih, trgovskih in denarnih razmer toliko v uvozu kolikor izvzuji ekspanzivnosti.

Češko poljedelstvo personificira danes v sebi najmoderneji in najpraktičnejši gospodarski sistem pridelovanja. A ker je matematična resnica, da je poljedelstvo prvi in najmočnejši glavni stebel življenja in obstanka vsakega naroda brez razlike, zato se morejo Čehi tudi v resnici ponašati s kvalitativno in kvantitativno dobroto svojega narodnega poljedelstva. Češki kmet in gospodar na deželi sta stebra češkega naroda. Pak primerno češkemu poljedelstvu se vse razvija in razploduje bolj in bolj tudi češko sadjarstvo, ta priklada gospodarske stroke, nahajajoča se v ozki naravni zvezi s poljedelstvom. Ob sadjarstvu zopet hodi jako razvito in dobičkonosno češko mlekarstvo, siraštvo in maslarstvo. Češko gozlarstvo, ribarstvo in lovstvo napredujejo od leta do leta in se progresivno pomnožujejo ter dovajajo češkemu gospodarstvu izdatnih denarnih dohodkov. Rudarstvo na Češkem se nahaja danes na najbogatejši stopinji pridelovanja in dovršenosti.

Vse te omenjene gospodarske glavne veje, ki jih boža narava v obilici, vsopredno s človeško bliznostjo in drobno marljivostjo, daja češkemu narodu, ustvarjajo stalen razvoj preraznim vejam češke obrti in češke industrije. Nečem se spuščati v pojedine dettalje češke aradnje in male obrti. Mene oduševlja tisti jedrnat, zavestni in veličanstveni razvoj velike češke industrije. In človek se res mora čuditi izlasti preraznim in mnogoštevilnim strankarskim vejam češke metalne industrije. Kovano in vlitno železo, kovano in vlitno jeklo, železne žice, razno blago iz vlitnega železa, železni in žični zrebliji, kuhinjsko posodje, orožje, žlice, noži, vilice, bakrene stvari, avinčene kapice za mineralne vode, svetiljke, zlato in srebrno blago, parni stroji in kotli, poljedelski stroji, strojni sestavki in predmeti za urejanje mlinov, mlinov na par, tvornice sladkurnja, pivovarn, mehaničnih in tehničnih delavnic, železniški vagoni in gradbeni material za železnice, glasbeni instrumenti — vse to se v veliki meri proizvaja v čeških industrijskih tvornicah in izdelovalnicah. Češka indu-

strija stekla je poznana po vsim svetu. Kdo ne pozna n. pr. češkega kristalnega stekla? Kdo ne pozna čeških steklenih gumbov, kroglice, drobnine? Češka produkcija porcelana zavzmlje v keramični industriji sijajno mesto. A proizvodi češke tekstilne industrije? Kdo jih ne pozna? Kam vse ne gredo ti proizvodi? Češko sukno, češki konec, platno, predivo in tkanje prodirajo v trgovski svet preko najširših mej. Istočni fes, izdelani v čeških tvornicah fesov, paradirajo tu li v Carigradu in v Solunu, Smirni, Beyrutu, Alepu, Damasku, Bagdadu, Mekki, Kairi, Aleksandriji, Tripolisu, Algiru, Tunisu, Maroku, v Bosni in Hercegovini in povsodi, kjer je muslimanskega sveta. Pozamentirski izdelki, čipke, vezanine, vse to izvaža marljiva roka čeških industrijalcev. Industrija jestvin in živil — kako bogato in mnogovrstno se je danes razvila v Češki! Sladkor, pivo, kvas, čokolada, kakao, kandite, kavine primese, kis, likerji, moka, urekine — to so proizvodi, ki po svoji kakovosti in množini imponirajo tudi velikim industrijskim državam, kakor so Francija, Nemčije, Združene države. (Zvršetak pride).

Ali je slovanska liturgija v interesu cerkve?

(Dopis.)

II.

Da se je glagolica vzdržala vzlic vsem neugodam in neugodnostim časov, pripisovati je to živavosti naroda, ki mu je bil materini jezik v cerkvi k sreči prirasel; potem svečnikom-glagolščem, katerim je šlo za obstanek in slednjiš pomanjkanju svečnikov Latincev. Sv. Stolica je izgubila v teku časov milijone vernikov. Pravoslavni in protestantje so se ločili in o zopetnem ujedinenju ne more biti govora ob sedaj vladajočih razmerah. Zvezi so ostali Rimu Romani in deloma Nemci in Slovani. Sedanje gibanje »Proč od Rima« pa ne pribaja iz verskega prepričanja, marveč iz političnih nagibov. Dosedanji vsebi tega gibanja pričajo, da je še katoliških Nemcev, katerim treba le impulza, da se priklonijo svoji narodni, protestantovski cerkvi.

Dogodki v romanskih državah pa nam dokazujejo, da ugled sv. Stolice po smrti velikega Lava XIII. očitno pada. Ras je sicer, da razmere med temi državami in sv. Stolico tudi za časa Lava XIII. niso bile intimne, vendar je ta prosvetljeni duh v svoji modrosti in iz zdrave oportunitete ukrepal valdar najboljše. Države pa so se, iz spoštovanja do njegove čestitljive osebe, kolikor-le možno izogibale vsemu, kar bi ga moglo žaliti.

Ko je bil Lev XIII. na smrtni postelji, so vlade izražale svojo željo, da bi bil naslednik Lava manje političen in več religio-

is sodnika s prezrljivim česom, je začel konju gladiti grivo.

Kakor veter je šel glas od hiše do hiše gornjega mesta, da je Grga pod orožjem navalil na Grič. Ljudstvo se je začelo hitro zbirati na trgu; iz vseh krajev, iz vseh ulic so leteli ljudje k mestni hiši. Ali kaj! To so bile ženske, otroci, starci pohajači, a med njimi se je motal vlačugar Paviša Gonč, da vidi, kaj se tu dela. Dva-trikrat je pomiziknil proti Grgi, ta mu je odmižiknil in brke so se nategnile v neopažen nasme. Bilo je, kakor da ta dva človeka z očmi govorita, da se umejeta.

Množica se je zbirala okolo cerkve oddaljeno od konjenikov, ki so se bili stinili v trd klopec in so temno gledali s konj na to mestno smet. Strah in jeza sta drhtela na obrazih Gričanov. Nikdo ni vedel, kaj bo, ali vsakdo je vedel, da bo hudo. Jedrnatih glav je bilo malo. Večina njih so bili razkropljeni po gospodarstvu izven zidovja, ali po somajih po okolici. Dobro sta računala Grga in tšaji mu tovariš Gonč. Kaj pomega stiskati pesti, če nimaš ne meča, ne kopja, a tam stoji mala vojska. (Pride še.)

zen papež. Največ šansa do nasledstva pa je imel Rampolla, somišljenik Leva XIII. in najvrednejši med kardinali. Ali v odločilnem trenutku je prišel »veto« z Dunaja in Rampolla — ni bil izvoljen papešem. Od tedaj pa se je jelo opaziti, da na stolici sv. Petra ne sedi več tisti fini diplomat in računar, kakoršen je bil Lev XIII., in da sedanjemu glavarju katoliške cerkve ne stoji več ob strani takov državni tajnik, takov mož, kakoršnjega je imel pokojni papež v osebi Rampolle.

Francoska vlada je započela boj proti cerkvi. Ona izganja redovnike in hoče cerkev ločiti od države. Čim nastopi ta dogodek, neha vpliv sv. Stolice na francosko vlado.

V Španiji so se vršile grde demonstracije proti samostanom. (Ali točneje rečeno: proti Jezuitom! Op. ured.)

V Italiji je sv. Stolica dovolila vernikom katoličanom, da se morejo udeleževati volitev v parlament. Nasvetovala pa ni, da naj bi eventualno izvoljeni kandidati ustvarili svoj klub. Sv. Stolica menda neče, da bi se reklo, da je ona vojevita. Kake posledice se izcimijo iz tega, ali se stari boj z italijansko vlado radi patrimoniije pojastri: kdo more vedeti to — to nam pokaže bodočnost.

Leva XIII. velika modrost se je pokazala vspricho evolucije v cerkveni politiki romanskih držav, izlasti pa Francije. Lev XIII. je iskal zaslonbe pri Slovanih. A najboljšee sredstvo v dosegu tega namena je videl pokojni papež v uvedanju materinega jezika v cerkev. Ali zopet je bil »veto« z Dunaja, ki je preprečil to apostolsko misijo.

O Levu XIII. govore, da je bil preveč političen in premalo religiozen papež. Ali ravno on je dokazal se svojo bulo »Grande munus«, da je velikan med papeži, da je — religiozen papež. Da si sam Italijan in tudi goreč italijanski patrijot, je pokazal ljubeče srce tudi do drugih in izlasti slovenskih narodov.

Papež Pij X. je bil rojen na slovenski meji, v bližini torej, kjer se stikata italijanski in slovenski svet. Tudi papež Pij X. je italijanski patrijot... Takoj po smrti velikega Jugoslavana Strossmayerja je poklical naše škofa na posvetovanje radi rabe glagolice. Ali dočim škofje iz Bosne in Hercegovine niso bili pozvani, poročena sta bila dr. Flapp in dr. Nagl, da si so ajune antipatije proti Slovanom notorična stvar. Naglasiti treba dejstvo, da so bila posvetovanja tajna in da so bila prekinjena, in s tem je dokazano, da papež Pij X. ni nič bolj religiozen in nič manje političen papež, nego je bil Lev XIII. Razlika je jedino ta, da bi bil poslednji rad pritegnil Slovence k sebi...

Dejstvo je, da so predstojniki Frančiškanov v Dalmaciji dobili ukor od sv. Stolice, ker so se potegnili za glagolico, s čemer so se — tako se jim je očitalo — mešali v politiko. Iz tega pa sledi, da ravno sedaj kaj izdatno poseda politika v cerkev.

Dejstvo pa, da so n. pr. Vodičani v Dalmaciji, vneti za slovensko liturgijo, potisnili v kot svečenika, ki jim je odrekal to pravo, to dejstvo govori, da so Slovani sicer dobri kristjani in verniki, ali da so tudi polnoletni, ki vedo, kaj je vera in kaj politika, ki poznajo svoje pravo v državi, kakor se zavedajo svojih dolžnosti — in ki bodo sami vedeli najbolje, kako jim je ukreniti svojo hišo, da bodo zadovoljni v njej.

Summa summarum: ob sedanjih razmerah, ustvarjenih po avstrijskem vetu, nimajo Slovani mnogo pričakovati iz Rima.

Tomažev.

Rusko-japonska vojna.

Trst, dne 1. avgusta 1905.

Bivši vojni korespondent lista »Novoje Vremja«, gospod Taburno, priobčuje v tem listu serijo člankov, v katerih razpravlja o skutoem vprašanju: vojna ali mir? Pred vsem anglaša pisec, da bi nečasten mir le oviral delo reform na znotraj. Ni pa res, da bi eventualna ruska zmaga dala diplomaciji pretvezo, da bi odrekla reforme. Povraitev k staremu redu v Rusiji je nemožna istotako, kakor starček ne

more več postati mlad. Ali posamične osebe nimajo pravice določati, kake reforme so potrebne Rusiji. Narod naj se izreče po svojih zastopnikih česa treba, da se Rusija povzdigne moralno in materialno.

Potem konstatuje gospod Taburno, da bi tudi oni, ki kriče po miru, ne hoteli — ako bi bili pozvani v to kakor zastopniki naroda — prevzeti odgovornosti za posledice načasnemu miru. Zatem dokazuje pisec da more sedaj Rusija spraviti na bojišče toliko število armade, ki je potreba za zmago. Japonska pa ne more v tisti meri pomnoževati svoje vojske kakor more Rusija.

Po mnenju Taburna ima Rusija le dvojno pot pred seboj: ali zares časten mir, ali pa — nadaljevanje vojne! Mir pa bi bil — po pisčevem mnenju — časten za Rusijo le ted-j, ako Rusija ne odstopi niti pidi svoje zemlje, ako ne plača niti kopejke vojne odškodnine, ako si ohrani teritorij do drugega Sungari, ako se družbi vztočno-kitajske železnice povrne cena železnice od Sungari do Port Arturja in do Daljnega in — slednjič — ne sme protektorat nad Korejo dati Japonski pravice, da bi na svoj ali na račun Koreje utrdila katero-koli pristanišče Koreje.

Le mir, sklenjen pod takimi pogoji, bi bil časten mir, a pod vsakimi drugimi pogoji bi bil eramoten mir.

Pogoji za vapošno nadaljevanje vojne so obseženi v treh elementih: v številni moči, v njih kvaliteti in v materialnih sredstvih. Da more Rusija staviti na bojišče več vojakov nego Japonska, na tem ne dvomi nikdo. — Kar se dostaje drugega elementa — kvalitete — govori dejstvo, da so Japonci, da si so bili vedno v premoči, drago plačevali vsaki svoj vpeh, da niso mogli uničiti ruske armade, in vsi poskusi, da bi jej prirediti kak Sedan, so ostali brezvapešni. Slednjič pravi Taburno glede materialnih sredstev, da ne treba drugega, nego da se v Rusiji izvedejo reforme in da se snide narodno zastopstvo, pa se ohrani vse zaupanje inozemskega denarnega tržišča do Rusije. Gotovo je, da so finance Japonske veliko slabše, nego ruske. Japonska je mogla nadaljevati vojno le s angležkim in ameriškim kreditom. Čim doživi Japonska le en izdaten poraz, pa sopro kreditorji svoje blagajne. Zato ne veruje Taburno, da vodi Roosevelta le humanitarne ideje, ampak prisadeva si za mir, da bi varoval interese svojih državljancev, ki ne bi radi še nadalje zalagali svojih dolžnikov z denarjem, in ki se — za slučaj nadaljevanja vojne — bojé za svoje kapitale. To bi gledali upniki Japonske, ako bi ta poslednja sklenila mir z Rusijo — brez vojne odškodnine. To bi Japonska igrala grdo igro žajimi!

Drobne politične vesti.

Balkanska razstava v Londonu. — Glasom nekega poročila iz Belegrada namerava balkanski odsek, ki obstoji v Londonu in ki si je pridobil simpatije najuglednejih političnih faktorjev na Angleškem, prirediti v Londonu balkansko razstavo, na kateri bo Makedonija zastopana kakor avtonomna dežela. V Srbiji in Bolgariji je našla ta ideja velikega odmeva.

Novi zagrebški zborni poveljniki. Z Dunaja javljajo, da je vojaški uradni list priobčil imenovanje dosedanjega poveljnika 6. pehotne divizije FML barona Malowetza, poveljnikom 13. vojnega zbora v Zagrebu.

Srbija. Iz Belegrada poročajo, da se skupščina sestane dne 7. avgusta, da omogoči sestavo novega definitivnega kabineta. Opozicija bo na ošjih volitvah glasovala solidarno, tako, da vladna večina utegne priti v nevarnost.

Preiskovanja radi atentata na sultana. — Iz Carigrada javljajo, da so bili aretovani vsi tamšnji uradniki parobrodnega društva, ker so na sumu, da so sodelovali na atentatu. Ni pa še potrjena vest, da je bil provzročitelj atentata Bolgar. V sultanovi palači so t. žko osumnili Bolgare radi nekega članka sofijske »Večerne Pošte«, ki je opravičeval atentat.

Baron Gautsch. Z Dunaja javljajo, da se je baron Gautsch povrnil iz Karlovih varov, ne da bi bil govoril s Fejervaryjem. Tekom meseca avgusta pojde baron Gautsch še za tri tedne v Karlove vare. Koncem tedna se bo ministerski svet bavil s vprašanjem slovenskih vspretnic v Šleziji.

Pruski princ norveški kralj. — Parizki »Temps« poroča, da želi nemški cesar Viljem, naj bi postal norveški kralj njegov sin princ Eitel-Friderik.

Domače vesti.

† Valentin Klinar. V nedeljo dne 30. m. m. je v Dutovljah na Krasu umrl č. g. kapelan Valentin Klinar, rojen dne 20. feb. leta 1870 v Kropi na Gorenjskem, v mašnika posvečen dne 15. julija l. 1894.

Služboval je kakor kapelan v Istri v Cerah in Hrašici. Od tu je bil pod Petronijem poslan za župe-upravitelja v Žrenj, kjer je našel hudo nasprotje pri Italijanaših in pri »Legi«. Moral je od sovražnikov naroda prestajati najhujše preganjanje in zaničevanje, da, tudi njegovo življenje je bilo večkrat v nevarnosti. Tega ni mogla njegova mirna in blaga narava prenašati, nakopal si je bolezen in kal smrti. Prosil je na podlagi zdravniških spričeval premeščenja — ker je bil škofijski ordinarij t. pod tedanjim vodstvom za opravičeno prošnjo gluh, si pokojnik ni znal drugače pomagati, kakor da je pobral svoje pohištvo in ga v najhujšem deževju pustil prepeljati do postaje Divača, sam pa je šel na izprašano kapelanijo Barko in od tam pisal na ordinarijat, da je pribežal na Barko, ako ga pustite tam, je prav, če ne, ne ve glede svojega zdravlja druge poti, kakor da gre s pohištvom vred domov na Gorenjsko in se ne vrne več nazaj v škofijo. Ordinarijat ga je pustil na to v Barki, od koder je bil slednjič prestavljen v Dutovlje. — Bil je navidezno močan in zdrav, vendar kal boleznimi dobljene v Žrenju je nosil vedno sboj in večkrat je tožil, da ne bo nikdar več zdrav. Slednjič mu je smrt pretrgala nit njegovega življenja. Komaj 35 let star je moral iti v večnost, lahko se reče, kakor žrtva istrskega sistema.

Kakov boji naš boj v Trstu? V večrajšji številki smo zabeležili vest, da s l. januarjem prihodnjega leta dobimo v Trst zopet dvansjet novih velikih nemških velikih tverek za uvažanje, osiroma izvažanje kave. Ta vest nam boji v resen memento, ker nam priča, kako nemški trgovski svet gravitira v naš Trst, kako sistematično pridobiva tu več in več terena. To pa ker nekoliko bolj spoznava važnost tega trgovskega emporija, nego naši slovenski rojaki, čeprav stoji ta emporij na tleh, ki so tudi naša. Nemci že delujejo sistematično, proračunjeno za svojo ekonomično bodočnost v Trstu. Ali tudi za nas je tu še prostora in prilike — samo začetki treba. Še je čas, da pridemo tu do utrjene ekonomične pozicije in preko te tudi do politične moči. Merodavni krogi tržiškega Slovanstva so uvideli to in so začeli s seboj v zadnjih časih s vso intenzivnostjo delovati na tem prevažnem polju. Marsikaj se je že storilo, tako pomenja velik korak na tem polju »Jadranska banka«, zasnovana ob najugodnejih avspicijah. Izlasti pa moramo povdariti, da so za ustanovljenje tega prevažnega zavoda bili na delu izlasti tisti naši politični voditelji, katerim si upa ljubljanski »Slov. Narod« predbacivati nedelavnost!

Ali ustanovi »Jadranske banke« pomenja še le prvi veliki korak tržiškega Slovanstva na trgovinskem polju, kateremu bodo sledili še drugi jako važni, ki se že pripravljajo.

Da, gospoda, le po delu na gospodarsko-trgovinskem polju si moremo zgovoriti pozicijo v Trstu in rešiti tu našemu narodu z gospodarsko tudi narodno ekzistenco.

Mesto, da nam rojaki na Kranjskem neopravičeno predbacijo nedelavnost, naj nas raje podpirajo na našem delu, naj se bolje informirajo o naših razmerah in naj potem informirajo tudi svoje čitatelje. Saj smo imeli prilike povodom izleta »Glasbene Matice« v Trst uveriti se, kako desorientirani so večina naša kranjski rojaki glede na tržiške razmere, kar so sami izletniki izrečno pripoznali ter so nam zatrjevali, da so v tistih dveh dneh dobili ves drug pojma o tržiškem slovenstvu, nego so ga imeli do tedaj.

Tržiški Slovenci niso opustili narodnega dela, ki se izraža, kakor nanesse potreba: enkrat v neizprosno političnem boju, enkrat pa v gospodarskem delovanju. Boj sam na sebi ni cilj, ampak le sredstvo. Se samimi vojevitimi polemikami ne pridemo do cilja — do utrjenja narodne ekzistence. In ravno sedanjim trenutkom, ko imajo Italijani sami med seboj in z Nemci dovolj opravila, in ko nas kolikor toliko puščajo na miru, iskoriščajo tržiški Slovani za velevažno gospodarsko delo. A to delo jih gotovo ojači za poznejše čase, ko zopet nastopi potreba ostrih političnih borb. Takrat store voditelji tržiških Slovencev gotovo svojo dolžnost — kakor so jo vedno do sedaj — in že danes zasgotovljamo

»Slov. Narodu«, da tukajšnji voditelji nastopijo brezobzirneje proti tržiški italijanski večini (!!!), nego nastopajo voditelji v Ljubljani proti vodstvu številno neznatne nemške manjšine. In kranjski Luckmani, Schwagelaj niso nič manje nevarni, nego naš Venezian.

Kam plovemo? Prejeli smo: Kakor nam poročajo, se je v nekem po slovenskem življu jako obljudenem delu mesta ustanovilo nekako konsumno društvo. To društvo ima za predsednika narodnega moža in so člani baje po večini slovenski narodnjaki. Predzadnje nedeljo je to društvo priredilo v svoji gostilni koncert s plesom, a na vrodu da je bil transparent z napisom: »Concerto e ballo«?!

Je-li to možao? Za danes nočemo napačiti še, ker se nadajamo, da so naši poročevalci da si popolnoma zaneslivi možje, vendar le pretiravali.

Od sv. Ivana zopet poročajo, da se v sv. Ivanskem okraju snuje neko laško pevsko društvo? Tudi v Rojanu se uvaja neko lahonsko življenje in to na dveh mestih — tudi tam že obstoji neki zbor cikorijshev!

Kam plovemo? Se li prodaja narodna čast za par litrov vina? Je-li častno podrepati osebnost — žepne interese narodnim?!

O vsem tem bomo govorili v kratkem. Z narodnim izdajstvom — proči!!!

Sokolski izlet na Jesenice. Vsi oni bratje »Sokolci«, ki se udeležijo dne 6. avgusta t. l. izleta na Jesenice, naj pridejo v četrtek dne 3. t. m. ob 8 in pol uri zvečer v društveno telovadnico in to tem sigurnije, da ne bo potem pri skupnem nastopu kakih ne ljubih in nepotrebnih nerednosti. Vsi našačnejši podatki glede odhoda iz Trsta in pa povratka v Trst, približno se v jutrajšnjem izdanju lista »Edinost«.

Na zdar!

Žrtve vročine. Iz Kandije nam pišejo, da je tamkaj umrla zasebnica Frančiška Pire kakor žrtve zadnje neznanne vročine. Pokojnica je bila jako marljiva ženska. Pred kakimi 14 dnevi je žela žito pri neki prijateljici in je vsa segreta od vročine pila vodo. A valje temu, da se je takoj slabo počutila, je ni bilo vzdržati, da ne bi šla popoludne zopet na njivo. A komaj je revica začela žeti, se je onesvestila in je na večer komaj prišla domov. Legla je — in ni več ustala. Dobila je pljučnico in je dne 29. t. m. po hudih mukah mirno v Gospodov zaspa. P. v m.!

Zbirališče pijancev. Prejeli smo: Na početku ulice Moha a vento moremo v deti skoraj sleherai dan, kako se valja po tleh več pijancev, ki delajo sramoto poštenim meščanom in so tudi v pohujšanje mladini. V pijanosti upijejo in proklinjajo, v čemer — kakor profesionalni pijanci v obče — ne izbirajo izrazov. Tu je slišati takih nesramnost, da se morajo celo starim ljudem studiti.

Ne bi li moglo redarstvo poskrbeti, da bi te pijane nesnage ne ležale tam na javnih ulicah?

Mi menimo, da bi se moralo nekaj ukreniti proti pijaniam barabam; po našem mnenju bi bilo najbolje, ko bi te pijane zapirali po 24 do 48 ur.

Na vsaki način je treba nekaj ukreniti, da se ne bodo pijanci valjali po ulicah v nečast mestu in javno pohujšanje.

Člani slovenskega gledališča iz Ljubljane. Nekoliko členov slov. gledališča pod vodstvom g. Danila je napravilo v počtnicah turnejo po Hrvatski, Slavoniji, Bosni, Hercegovini in Dalmaciji.

S svojim malim potnim repertoarom so želi povsod največje vapehe. Dokaz temu je da so se slovenski umetnosti različni in tudi nemški listi klajali ter izlasti v Osjeku stavili njih igranje v vrsto prvih umetniških s'l, ki so gostovale v Osjeku. Vsako leto so nas posetili ljubljanski umetniki in priredili po jedno ali dve predstavi v Trstu.

Tako prirede isti tudi letos po svojih velikih vsehah našemu občinstvu v nedeljo 6. avgusta ob 6. uri popoludne v »Narodnem Domu« pri Sv. Ivanu gledališko predstavo.

Vspored te veselice je jako zanimiv in zabaven, ter opozarjamo že danes naše občinstvo na ta izreden vžitek.

6. namestnik prince Hohenlohe je v soboto nastopil dvatedenski dopust ter je za ta čas vodstvo namestništva izročil podpredsedniku Teodorju Schwazu.

Belo zelena zastava — zastava ljubljanskega mesta — je bila včeraj razobešana

Lepa zbirka znamk (1600 komadov) ima na prodaj Rudolf Sartory, Zalec p. Celju.

10.000 hektolitrov vinskih sodov v vsaki velikosti od 5-70 hektolitrov prodaja po jako zmernih cenah tvrdka Alex. Breyer i sinovi, Krizevac.

Proda se mala prodajalna za sadje, zelenjavo in drugo. — Pozicija sredi mesta z dobrimi pogoji. Naslov uprava »Edinosti«.

Mladenec dobre rodbine (kristjan) 18 do 25 let star, veče slovenskega in nemškega jezika z lepo pisavo se takoj stalno sprejme za pisarniška dela. Plača primerna zmožnosti. Ponudbe pod »O. T. 2« na upravo lista »Edinosti«.

Štedilno ognjišče se v dobrem stanu primerno za gostilno ali tudi za večjo družino na deželi ali v mestu se proda po primerni ceni. Oglasiti se je pri gospodarju gostilne Fr. Marinšek »Ai due Pompei« uhoj v ul. Torrente na trgu Goldoni ali pa pri lastniku Hr. Andreju Ražem, sodnemu poverjeniku, trgovcu in organistu v Bazovici.

Hišica s 4 prostori (2 sobi prketirani), malim vrtom in vodojakom se proda za gld. 3000. — Naslov se izve v »Gostilni Trošt« nad rojansko cerkvijo.

Na prodaj je voz ali takozvana žardinja, v dobrem stanu in po nizki ceni pri Franu Meden v Sv. Križu pri Nabrežini.

Lepa meblovana soba z dvema posteljami, maso odda takoj. Kje, pove uprava »Edinosti«.

Pod Repentabrom v Colu bo v nedeljo dne 30. tek. m. velik ljudski ples na dvorišču gosp. Širca. Svirala bo sv. kriška godba, komad 20 st. Točilo se bo: teran in I. vrste pivo. Na obilno udeležbo vabi Fran Guštin, krčmar.

Visokošolec maturant z odl. ko stud. phil. med. (franc.) išče poučevanja v kaki boljši rodbini ali sploh primerne opravila za počitnice. Blagohotna naznanila na »N. S. 10« poste rest. Poljane Gorenjsko.

10000 m obdelanega zemljišča se takoj proda. Isto je na lepem kraju v bližini rumene hiše v Barkovljah. Naslov pove uprava »Edinosti«.

Dne 24. avgusta t. l. se preseli

manifakturna trgovina ul. Barriera vecchia št. 33 (Trst) provizorično nasproti št. 34 v skladišče, kjer je sedaj »kavarna Aurora«.

Pri tej priliki se prodaja vse blago z velikim odbitkom.

Tovarna s zalogo pohištva svetlega in temnega kakor tudi popolne kuhinje v najmodernejšem slogu po konkurenčnih cenah priporoča **V. Doplicher** ulica Chiozza št. 8 pri tleh (nasproti dvorani »Tersicore«).

ANTON SKERL mehanik, zapriseženi zvedenec. Trst - Carlo Goldonijev trg 11. - Trst. Zastopnik tovarne koles in motokoles »Puch«.

Napeljava in zaloga električnih zvočkov. Izključna prodaja gramofonov, zvočnikov in fonografov. Zaloga priprav za točitni pivo. Lastna mehanična delavnica za popravilne sivalnih strojev, koles, motokoles itd. Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah. **TELEFON št. 1734.**

Alojz Cian & A. Visintini naznanjata cenjenemu občinstvu, da sta prevzela na lasten račun trgovino in avtorizovano krojačnico **Alla Città di Trieste** v ul. Torrente št. 40 (nasproti gledišču Goldoni). Tam se vdobiva velika zaloga izgotovljenih oblek za odrasle in dečke. Delavske hlače prve vrste kakor tudi blago vseh vrst in najposlednejše novosti.

»SLAVIJA« sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživljenje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili. Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

MALA OZNANILA

V novi prodajalnici jestvin in kolonijal Petra Peternei v ulici Giulia št. 76 je dobili vsakovrstne jestvine kakor: kavo, riž, testenine (napeljske), sladkor, turščino in belo moko, naravno maslo, sveče, milo, jedilno olje prve vrste po 36 novč. — Blago vedno sveže. —

Svoji k svojim! Podpisani priporočajo svojo zalogo oglja, drva, premoga in drugo razno kurjavo ter petrolej. Pošiljanje na dom. **Josip Muha**, ul. Cavana (uhod ulica Cavazzani št. 3).

NOVO PEKARNO IN SLADČIČARNO pri Sv. Jakobu (ulica ulica 12 (straven št. 30)). Vedno sveže kruh. Pošiljanje na dom. Sprejema naročila in domači kruh v pecivo. Pestrožba točna. **Benedikt Suban**

Prodajalnica jestvin založeno z vedno svežim blagom I. vrste kakor: kavo vseh vrst, sladkorja, olja, mila, kisa, testenin, moke, otrobov itd. Priporočajo svojim rojakom udati

Počkaj Ivan ul. PETRONIO 2 (vogal ul. S. F.)

Tomasoni Ulisse Trst slikar-dekorater. Sprejema delo na deželi. Dekoracije sob s papirjem. Slikanje sob in napljev v vseh slogih in na vse načine. Ponarejen les in marmor. Barvanje pohištva, podov itd. Vse po zmernih cenah, točno in hitro. — Delavnica: ulica Jgo Foscolo št. 19.

Iv. Kopač svečar v Gorici priporočajo priznane najboljše in najcenejše voščene sveče. Cenik brezplačno in franko.

Prodajalnica jestvin založeno z vedno svežim blagom I. vrste kakor: kavo vseh vrst, sladkorja, olja, mila, kisa, testenin, moke, otrobov itd. Priporočajo svojim rojakom udati

Počkaj Ivan ul. PETRONIO 2 (vogal ul. S. F.)

Nova zaloga ovsa in sena na debelo in drobno M. vd. Zerquench ul. Pierluigi di Palestrina (prej ul. delle Acque) vogal ul. Coroneo.

Tovarna kisa Bruschina & Hrovath Trst - Riva Grumula 6 Zaloga vinskega kisa in specialnih kisov. Konkurenčne cene.

Guerino Marcon ulica Tivarnella št. 3 Priporočajo svojo zalogo oglja in drv, ki je vedno preskrbljena z najboljšim kranjskim blagom. Prodaja na debelo in drobno. Pošiljanje na dom. Telefon št. 1664.

Prva trž. brusilnica na električno moč **Gualtiero Cozzio** Passo S. Giovanni št. 2 (vogal ulice Torrente nasproti kavarni Chiozza izvršuje vsakourstno brušenje in poliranje. Ima tudi v zalogi vsakovrstne nože itd.

Jvan Jančar tehn. konces. zobozdravnik TRST ul. Torrente 32 II. n. Delavnica za umetno zobovje. Izvršuje popolno zobovje iz kaučuka ali zlata po francoskem sestavu. Poprave v 2 urah. Cene zmjerne. Sprejema od 8-6 pop.

Nova prodajalnica **Romolo Perini** zlatar in droguljar Via del Rivo 26 Sprejema poplave, kupuje zlato, srebrno in juvele. Popravila ure na jamstvo.

Trgovina z manufakturnim blagom **ANTON SANZIN** pok. Frana - Barriera vecchia II. Velik dohod satena, perkala, batista, pikeja in cefirja. — Blago za ženske obleke, pletene spodnje srajce, moderol. drobnarije. — Bele in barvane srajce za moške, ovrtaški, zapetniki; kravate in potrebščina za delavce. Vse po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence.

Utemeljen 1899, Pod državnim nadzorom. **Prvi zagrebački** **Vojno-pripravni zavod** Škola i internat: Berislavičeva ulica št. 12, I. kat.

Ovaj prokušani zavod za naobrazbu jednogodišnjih dobrovoljaca aspiranta otvara 1. rujna t. g. 6 mjesecni zimski glavni tečaj. Doba 16-20 godina.

Tom institucijom, koja je za mladež od osobite vrijednosti, mogu mladići, koji ma s kog razloga svoje nauke dovršili nisu, bez obzira na predznanje ne samo steći pravo jedno godišnjih dobrovoljaca, nego si i u građanskom staležu osigurati društveni položaj, kao što polučiti i častnički čin. — Sve ove stečevine postale su u naobraženijim krugovima upravo prijemom potrebom, da čovjek u socijalnom životu nešto zastupati može. — Dosadnji sjajni uspjesi savjestne obuke pružaju svakome najsigurnije jamstvo.

U internatu za odu: podpuna obskrba uz vojničko strogo uređenje i zapt. — U svršenom školskom tečaju polučili su vsposobljenje za jednogodišnje dobrovoljce: Klor Vilim iz Beča; Pauletič Ivan iz Pulja; Pavlovič Anté — Krizpolja; Murecker Ivan — Luttenberga; Stephan Friedrich — Völkendorfa; Barković Nikola — Friga; Dobrila Marijan — Drage; Broz Mijo — Radoboj; Nitsch Vilim — Beča; Krkljuš Rudolf — Zagreba; Holzmann Theodor — Beča; Schiek Maks — Zagreba; Sentinella Antun — Trogira; Banac Ivan — Dubrova; Haag Adolf i Wohl Antun — Beča.

Pobliže upute, kao što program sa popisom učenika, koji su ispite položili, daje na zahtjev besplatno. Upis dnevno. **ravnateljstvo zavoda.**

FREDIN najbolje sredstvo za čišćenje vsako fino rumeno ali črno obuvalo. **Najbolj se priporoča za Boxcalis, Oscaria, Chevreux in lakirane čevlje.** DUNAJ, XIII.

Narodni kolek je vdbiti pri upravi »Edinosti« **TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON** TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5. MELOVANJE PO NAJMODERNEJŠIH ZARTEVAB. KATALOGI BREZPLAČNO.

Tržaška posojilnica in hranilnica registrovana zadruga z omejenim poroštvom. Piazza Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. Telefon št. 952. Vhod po glavnih stopnicah. Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po 1 krono. Posojila daje samo zadrugu in sicer na uknjizbo po 5 1/2%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2%. Uradne ure: od 9-12. dopoldne in od 3-4. popoldne. Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. Početno hranilnični račun 816.004.

„Slavija“ vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31,865.386-80 K, izplačane odškodnine: 82,737.159-57 K. Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države s vsakosi slovensko-narodno upravo. Vsa poljevala daje: Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Pekarna in sladčičarna zlastno tovarno biškotov **Fran Lampe** TRST - ulica Molin Grande št. 32 - TRST 3 krat na dan svež kruh, raznovrstne moka prvih ogrskih mlinov, fine vina v buteljkah, sladčice itd. Sprejema naročbe za sladčice.

F. Pertot urar TRST - ul. Poste nuove št. 9 priporoča veliki izbor ur: Omega, Schaffhouse, Longines, Tavanis itd. kakor tudi zlate, srebrne in kovinske ure za gospe. Izbor ur za birmo. Sprejema popraviljanja po nizkih cenah. Št. 961.

Razpis službe. Podpisano županstvo občine Jelšane okraj Volosko Istra razpisuje s tem službo občin-skega tajnika. Zahteva se popolnoma znanje slovenskega in nemškega jezika in po zmožnosti vsaj nekoliko laščine. Letna plača stalnih 800 kron, prosto stanovanje in drugi stranski dohodki. Prošnje s spričevali sposobnosti naj se podpisnemu doposljejo do 15. avgusta t. l. **Županstvo občine Jelšane** dne 26. julija 1905. Župan: **Valenčič.**

ZOBOZDRAVNIK Univ. Med. Dr. Makso Brillant v TRSTU ulica S. Antonio št. 9. II. nadstr. Izvršuje zadelanje z emajlom, porcelanom srebrom in zlatom. Izdeluje posamezne umetne zobove kakor tudi celo zoborje. ORDINIRA od 9-12 predp., 3-5. popol.

Doge za parkete hrastove ali jelove prve vrste prodaja pod jamstvom po tovarniški ceni. **Zaloga lesa - Miclauz** ulica Fonderia št. 7. **Mejnarodno spedijsko posredovanje** **Caro & Jellinek** Trst ul. Romagna št. 2 Trst. TELEFON št. 1627. Podružnice: Dunaj, Budapešt in Lvov. Zastopstva na vseh glavnih trgih tu- in inozemstva. Se priporoča za preskrbljenje seljenj s zaprtimi blazinjenimi vozovi za pohištvo toli v mestu koli v tu- in inozemstvu. Pakovanje za prevoz po morju. Posebno ugodni pogoji za vojaške osebe in državne uradnike. Pošiljate vsake vrste po stalni nizki prevoznini. Proračuni brezplačno.

Zaloga izvozno-marčne (Export-Märzen) in vležane (Lager) **pive** v sodčkih in v boteljkah, kakor tudi **kvasa** iz tovarne Bratov Reinlinghaus Steinfeld pri Gradcu. Zaloga Mattonijeve Giesshubler vedno sveže kisle vode po zmernih cenah pri **ANTONU DEJAK junior** TRST Via degli Artisti št. 10.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkrajneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje. Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.